

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ННІ БіЕМ
КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
_____ Л. Л. Гриценко
«_____» _____ 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Освітній рівень: “Магістр”

Спеціальність: Фінанси банківська права та страхування

Керівник роботи: _____ С. В. Похилько

Студент: _____ А. Я. Кисіль

Група: Ф.м-01

Суми
2021

	2
Вступ	3
1 Теоретичні основи дослідження фінансова стабільність компанії та управління фінансовою стабільністю компанії	4
1.1 Дослідження поняття «фінансова стійкість підприємства» з позиції системного підходу	4
1.2 Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства та систему його управління	6
1.3 Система управління фінансовою стабільністю підприємства в контексті теорії фінансового менеджменту	11
2 Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства	17
2.1 Оцінка фінансового стану, як частина економічного аналізу компанії	17
2.2 Матеріали і методи управління фінансовою стійкістю підприємства	20
2.3 Результати дослідження методів управління	22
2.4 Фактори впливу на фінансову стійкість	33
3 Підвищення якості оцінки та управління фінансовою стійкістю на прикладі «Федорченко Р.В.»	38
3.1 Авторозборка як об'єкт фінансового менеджменту.	38
3.2 Оцінка фінансової стійкості «Федорченко Р.В.» в рамках застосування авторської системи управління фінансовою стабільністю підприємства	39
3.3 Формування комплексу рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості розборок на основі використання авторської системи управління фінансовою стійкістю підприємства.	40
Висновки	44
Перелік використаної літератури	46

Вступ

Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню та розробці методичних підходів та практичних рекомендацій щодо моделювання оцінки фінансової стійкості обслуговуючого підприємства. Для оцінки фінансового здоров'я підприємства було використано візуальну інтерпретацію нейронної мережі, модель самоорганізуючої карти Кохонена. Доведено, що за допомогою карткового методу Кохонена можна встановити певні об'єктивні обмеження щодо структурних характеристик кожної послуги, що надається господарством у певний період діяльності, уникаючи переходу до проблемних кластерів чи переходу до кращих. Запропоновано економіко-математичну модель процесу оцінки фінансової стійкості шляхом розрахунку комплексного показника фінансової стійкості для сфери послуг. Для кожного з коефіцієнтів визначено види контрольних карток, які мають суттєвий вплив на оцінку фінансової стійкості підприємства сфери послуг. Для кожного коефіцієнта були підготовлені контрольні карти, які є частиною інтегрального показника фінансової стійкості, та їх аналіз здійснювався за наявності конкретних причин мінливості процесу оцінки фінансової стійкості. У статті розроблено концепцію моделювання системи оцінки фінансової стійкості обслуговуючих компаній, яка базується на зборі фінансових даних, комплексному аналізі факторів, що впливають на фінансову ситуацію, дослідженні керованості оцінки фінансової стійкості, процесу, побудова моделі комплексного показника фінансової стійкості та виконання його програми.

1 Теоретичні основи дослідження фінансова стабільність компанії та управління фінансовою стабільністю компанії

1.1 Дослідження поняття «фінансова стійкість підприємства» з позиції системного підходу

Проблема стійкості функціонування підприємства є досить складною та дискусійною. Поняття стійкості, породжене законами руху механічних систем, давно вийшло за рамки фізичних уявлень і стало загальнонауковою категорією. Вивчення стійкості систем має багату історію, але досі не вирішені теоретичні, методологічні та інструментальні проблеми в цьому пізнавальному процесі, у подоланні економістів, фізиків, математиків, кібернетиків, біологів, філософів та ваших колег із інші країни. галузі науки активно задіяні [23]

Поняття сталості нерозривно пов'язане з поняттям системи, тому методологічною основою його дослідження є системний підхід. Історія системного підходу сягає середини 20 століття. На основі загальної системної теорії австрійського вченого Л. фон Берталанфі виник системний підхід як методологія загальнонаукового знання. Дослідження багатьох вітчизняних учених, першим з яких був Б.Г. Ананьєв, П.К. Анохін, Л.С. Виготський, А.М. С. Л. Рубінштейн. А. Г. Асмолов, І. В. Блауберг, В. Ф. Венда, Ю.М. Забродін, Г. М. Зараковський, В. П. Зінченко, М. С. Каган, В. П. Кузьмін, В. В. Павлов, В. Н. Садовський та ін.

Глибокий інтерес до концептуальних основ системного підходу з боку представників різних наук призвів до того, що системний підхід за відносно короткий період у два-три десятиліття отримав широке застосування в багатьох галузях науки. переважно у філософії, техніці, біології, соціології. , Економіка та ін. [1].

Проблема стійкості функціонування підприємства є досить складною та дискусійною. Поняття стійкості, породжене законами руху механічних систем, давно вийшло за рамки фізичних уявлень і стало загальнонауковою категорією. Вивчення стійкості систем має багату історію, але досі не вирішені теоретичні,

методологічні та інструментальні проблеми в цьому пізнавальному процесі, у подоланні економістів, фізиків, математиків, кібернетиків, біологів, філософів та ваших колег із інші країни. галузі науки активно задіяні [23]

Поняття сталості нерозривно пов'язане з поняттям системи, тому методологічною основою його дослідження є системний підхід. Історія системного підходу сягає середини 20 століття. На основі загальної системної теорії австрійського вченого Л. фон Берталанфі виник системний підхід як методологія загальнонаукового знання. Дослідження багатьох вітчизняних учених, першим з яких був Б.Г. Ананьєв, П.К. Анохін, Л.С. Виготський, А.М. С. Л. Рубінштейн. А. Г. Асмолов, І. В. Блауберг, В. Ф. Венда, Ю.М. Забродін, Г. М. Зараковський, В. П. Зінченко, М. С. Каган, В. П. Кузьмін, В. В. Павлов, В. Н. Садовський та ін.

Глибокий інтерес до концептуальних основ системного підходу з боку представників різних наук призвів до того, що системний підхід за відносно короткий період у два-три десятиліття отримав широке застосування в багатьох галузях науки. переважно у філософії, техніці, біології, соціології. , Економіка та ін. [1].

Наведені вище визначення вказують на те, що термін «система» може бути представлений з різних точок зору залежно від типу досліджуваних систем. Слід зазначити, що на етапі навчання та розвитку системного підходу його застосування до опису функціонування технічних систем було більш популярним. Використовуючи певний системний підхід, вдалося виявити та охарактеризувати істотні властивості технічних систем.

Невід'ємною властивістю технічних систем є стабільність. Властивість системи повертатися до вихідного або майже стабільного стану (стану рівноваги) після виходу внаслідок руйнівного впливу.

Слово «стійкість» походить від кореня «моментум», що означає «міцно вкорінена традиція, основний принцип, основа чогось» [9]. У «Великому економічному словнику» «стійкість» розглядається як стійкість, сталість, а не схильність до втрат і втрат [4].

Як уже зазначалося, термін «стабільність» спочатку часто використовувався для опису параметрів роботи технічних систем, сталості основних властивостей системи незважаючи на певні зовнішні збурення.

Важливим внеском у теорію стійкості стало дослідження видатного математика А. М. Ляпунова «Загальна проблема стійкості руху» [12]. Ця робота є основою всіх досліджень у цій галузі донині. А. М. Ляпунов запропонував суворе математичне визначення стійкості і довів кілька теорем, які в цілому вирішують задачу стійкості при розгляді нелінійних задач небесної механіки. Ідея стійкості, запропонована А. М. Ляпуновим, виражає інертність поведінки системи: її порушений рух має наближатися до непорушеної поведінки. Для руху, що описується диференціальними рівняннями, стійкість означає, що невелике порушення початкових умов відповідає розв'язку, що мало відрізняється від вихідного рішення при як завгодно великих значеннях параметра часу.

АА Андронон і Л.С. Понтрягіна, поняття шорсткості, тобто структурної стійкості системи. Серед творців сучасної теорії стійкості російські вчені Н. Г. Четаєв, Є. А. Барбашин, Н. П. Єругін, Н. Н. Красовський.

1.2 Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства та систему його управління

Підприємство є відкритою соціально-економічною системою і, водночас, виступає як елемент системи вищого рівня (частка, галузь, регіон, країна, простір) і тому залежить від впливу численних і різноманітних внутрішніх факторів. . і зовнішнє середовище. Будучи тісно пов'язаними, вони впливають на фінансову стійкість підприємства та його систему управління різними напрямками та різною мірою: одні фактори можуть бути позитивними, інші негативними; Його руйнівна дія може бути незначною для сталого

функціонування компанії, а також призвести до значного погіршення фінансової стабільності.

Різноманітність факторів та неоднозначність їх впливу на фінансову стійкість підприємства та його систему управління вимагають їх класифікації. Реалізація цього завдання шляхом узагальнення та доповнення інформації, отриманої з досліджених джерел, відображається в наступній класифікації згаданих факторів.

Класифікація факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства та його систему управління, включає 22 класифікаційні критерії, з яких автор пропонує три: за рівнем управління, за вихідним об'єктом, за ступенем впливу на стабільність компанії.

У контексті першої запропонованої характеристики автор поділяє фактори на три групи за трьома рівнями корпоративного управління: стратегічний, поточний та оперативний.

Серед факторів, що вимагають контролю та керівництва на стратегічному рівні, зручно розглядати найбільш значущі позиції з точки зору тривалості та масштабів їх впливу на фінансову стійкість підприємства та його систему управління. Серед зовнішніх факторів, як правило, це ринкові фактори в межах сегментів товарного ринку (попит і рівень цін на вироблену продукцію, їх нестабільність; більша перевага конкурентів на ринку тощо), а також ринкові фактори всередині сегментів фінансового ринку (кредит, валюта, акції). До внутрішніх факторів належать загальна економічна стратегія компанії, фінансова політика, а також інші види функціональної політики компанії (маркетингова, виробнича, інноваційна, управління людськими ресурсами).

Фактори, що вимагають контролю та керівництва на тактичному та оперативному рівні, включають специфічні інструменти для реалізації фінансових рекомендацій та інших функціональних настанов компанії (з внутрішніх факторів), а також фінансові відносини та фінансові потоки між компанією та представниками компанії. зовнішнє мікросередовище.

У рамках другого запропонованого автором класифікаційного критерію фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства та систему його управління, поділяються за об'єктом їх виникнення. Виділено фактори окремої операції; окремий бізнес-процес; напрямок діяльності, відокремлений від компанії та діяльності компанії в цілому. Очевидно, що таке групування факторів, виправдане застосуванням процесного підходу в дипломних дослідженнях, використовується лише стосовно факторів внутрішнього середовища компанії. Його практична реалізація дає змогу визначити найбільш ризиковані бізнес-процеси та напрями діяльності компанії з точки зору їх впливу на фінансову стійкість та систему управління фінансовою стійкістю компанії.

У рамках третього класифікаційного критерію, запропонованого автором, фактори групуються за ступенем їх впливу на фінансову стійкість підприємства. Важливо зазначити, що предметом авторського допису в даному випадку є не формулювання груп факторів, а встановлення меж і критеріїв класифікації цих груп.

Отже, автор вважає, що запропоновані доповнення до класифікації факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства та систему його управління, допоможуть систематизувати та уніфікувати багато параметрів його опису, особливо при визначенні величини його впливу на фінансову стійкість підприємства, стабільності компанії та диференціює межі цих ефектів.

Однак на цьому вирішення проблеми не закінчується. Щодо теми дипломного дослідження, нас цікавить можливість впливу системи управління фінансовою стабільністю підприємства на ступінь впливу руйнівних факторів. Тому особливий інтерес представляє визначення змісту внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства та систему управління ним (або залежать від системи управління фінансовою стійкістю і не залежать від управлінських впливів.).

У цьому контексті автором запропоновано розбиту класифікацію внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість

підприємства та систему управління ним. Ця класифікація стосується питання реального сектору економіки, який є представником великих корпорацій. Від існуючих аналогів він відрізняється тим, що до складу внутрішніх факторів доповнюють три позиції автора: належність компанії до фінансово-промислової групи; Бізнес-модель компанії; Бізнес-процеси компанії, характеристика яких більш детально представлена в дипломній роботі.

Внутрішні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства та його систему управління, — це істотні обставини, причини та обставини, що складаються всередині підприємства та мають безпосередній вплив на його фінансове становище та фінансове управління. Зовнішні фактори: процеси та обставини, які не залежать від діяльності компанії. Спочатку розглянемо ряд зовнішніх факторів.

Зовнішні фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства та систему його управління.

Зовнішнє середовище компанії складається з ряду господарських одиниць, економічних, соціальних і природних умов, національних та міждержавних інституційних структур та інших зовнішніх умов і факторів, які діють в середовищі компанії та впливають на різні сфери її діяльності. [24]

Зовнішнє середовище знаходиться в постійному русі і може змінюватися. Здатність підприємства швидко реагувати та адаптуватися до мінливих факторів зовнішнього середовища є однією з найважливіших складових його економічної та фінансової стабільності, на думку автора.

Відповідно до класифікації фактори зовнішнього середовища, що впливають на фінансову стійкість компанії та її системи управління, поділяються на три групи: зовнішні фактори на мікрорівні; зовнішні фактори на мезорівні; зовнішні фактори на макро- та глобальному (світовому) рівні.

Мікрорівень – це середовище в безпосередній близькості від компанії. Традиційно основними чинниками мікросередовища були постачальники, покупці, конкуренти, посередники та контакти. Контактні аудиторії – це групи людей, які безпосередньо не беруть участь у виробництві та реалізації

продукції, але можуть впливати на діяльність компанії на фінансовому та товарному ринках. До них належать: фінансові кола (комерційні банки, інвестиційні та страхові компанії, пайові фонди, недержавні пенсійні фонди, факторингові, лізингові компанії тощо); Державні органи; Засоби масової інформації; місцева контактна аудиторія (місцеве населення) [12].

Зовнішні фактори мезо- та макросередовища тісно пов'язані між собою, досить складні та піддаються постійним змінам, що обумовлюють такі важливі властивості зовнішнього середовища, як невизначеність та нестабільність [2]. Під невизначеністю розуміють неминучу якість зовнішнього середовища, яка пов'язана з тим, що на кон'юнктуру ринку одночасно впливає незмірна кількість факторів різного типу та спрямованості. Нестабільність зовнішнього середовища проявляється в невизначеності напрямків його змін та його високої частоти [10].

Іншими словами, невизначеність є функцією кількості та впевненості в інформації, яку має компанія про вплив даного фактора. Чим більша невизначеність зовнішнього середовища, тим важче буде розпізнати, до якої міри і до яких наслідків призведе той чи інший зовнішній фактор [6]. В сучасних умовах невизначеності та нестабільності зовнішнього середовища неможливо застосувати кількісні детерміновані методи оцінки, які дозволяють раціоналізувати зазначені вище зовнішні фактори та привести їх у порівнянну форму. При цьому слід зазначити, що зовнішні фактори є першочерговими по відношенню до внутрішніх; Розглянемо основні види внутрішніх факторів.

Внутрішні фактори, що впливають на фінансову стійкість компанії та її систему управління.

Відповідно до запропонованої автором класифікації внутрішні фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства та систему його управління, поділяють на три групи: організаційно-адміністративні; Виробництво і технологія; фінансово-економічний. З названих груп факторів найбільший вплив мають фінансово-економічні. Склад і структура активів і пасивів компанії в класичному розумінні визначає її фінансову стійкість, а також її

доходи і витрати. Фінансово-економічні фактори, у свою чергу, сходять до впливу виробничих, технологічних та організаційних факторів, а також економічних.

Беручи до уваги зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства та його систему управління, можна сказати, що всі вони досить складні та складні, взаємопов'язані та взаємозалежні. Неможливо чітко визначити вплив кожного окремого фактора на фінансову стійкість компанії та її систему управління та визначити пріоритетність впливу. Як зазначалося вище, зовнішні фактори пов'язані переважно з внутрішніми факторами і визначають конкретні форми їх прояву. З внутрішніх факторів, у свою чергу, найбільший вплив на фінансову стійкість підприємства та систему управління ним мають фінансово-економічні фактори, які визначаються впливом виробничо-технічних та організаційних факторів, а також економічних.

Тому доповнення, які вносить автор до загальної та розкладеної класифікації факторів, що впливають на фінансову стійкість компанії та її системи управління, дозволяють:

1) підвищити якість моніторингу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства шляхом систематизації та уніфікації численних параметрів його опису, зокрема з метою визначення ступеня їх впливу на фінансову стійкість підприємства, диференціації межі цих впливів;

2) Повністю визначити ризики зниження фінансової стійкості та, відповідно, врахувати їх у системі управління фінансовою стабільністю підприємства.

1.3 Система управління фінансовою стабільністю підприємства в контексті теорії фінансового менеджменту

Щодо теми дисертації, особливий інтерес становить дослідження структури та функціонування системи управління фінансовою стабільністю підприємства в контексті теорії фінансового менеджменту.

При вивченні економічної літератури з проблем управління фінансовою стійкістю підприємства виявилось, що в більшості робіт цей менеджмент зосереджується лише на оцінці фінансової стійкості підприємства наприкінці останнього періоду (або кількох періодів), а також середньостроковий прогноз фінансової стійкості компанії. Використання терміну «система управління фінансовою стабільністю підприємства» зустрічається в різних статтях, але в більшості випадків інтерпретація змісту не відповідає методичним вимогам системного підходу.

Наявність суттєвих методологічних недоліків у розглянутих підходах до створення системи управління фінансовою стабільністю підприємства свідчить про їх спірний та суперечливий характер, пов'язаний із змістом, що пов'язано переважно з неправильним розумінням терміну «система управління фінансовою стабільністю. бізнес». У розглянутих підходах зазначена система ототожнюється з механізмом, процесом, функціоналом, цілепокладанням, методичними інструментами управління фінансовою стійкістю компанії. З точки зору системного підходу, все вищезазначене відноситься лише до структурних елементів системи управління фінансовою стабільністю підприємства.

На думку автора, система управління фінансовою стабільністю підприємства — це впорядкована сукупність елементів, підсистем і процесів фінансового менеджменту, які працюють разом для забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Суб'єкт, об'єкт, механізм і результат контролю функціонують як традиційні елементи системи управління.

Об'єктом управління в системі управління фінансовою стабільністю підприємства є управління підприємством в цілому, його структурними напрямками та фінансовими службами компанії.

Об'єктом управління є низка фінансових відносин, грошові потоки, активи (активи) підприємства, джерела його створення (зобов'язання), фінансові результати та ризики забезпечення фінансової стійкості.

Результатом управління є бажаний рівень фінансової стійкості підприємства, який досягається і підтримується за рахунок використання механізму управління.

Швидше, механізм контролю характеризує, яким чином досягається поставлена мета, які методи та інструменти необхідно вибрати для впливу на об'єкти управління для оптимального досягнення бажаного результату (цільове значення фінансової стабільності). Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства складається з низки форм, методів та інструментів управлінського впливу, спрямованих на досягнення та підтримання необхідного для підприємства рівня фінансової стійкості [8].

У фінансовому менеджменті традиційно вважається, що структура фінансового механізму управління бізнесом включає чотири основні елементи: фінансові методи; Фінансові інструменти; правова база; Інформаційне забезпечення [11]. Відповідно до зазначеної структури фінансового механізму компанії хочемо виділити змістові характеристики цих складових щодо механізму управління фінансовою стабільністю підприємства.

Методи контролю фінансової стійкості підприємства – це конкретні способи впливу на фінансові відносини, активи та джерела їх створення, грошові потоки, ризики та фінансові результати компанії для досягнення та підтримки бажаного рівня фінансової стійкості. Сукупність цих методів впливу дуже велика і різноманітна, їх можна диференціювати за різними критеріями. Зокрема, розрізняють методи управління основними засобами, оборотними активами (запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами), зобов'язаннями, прибутками підприємства тощо залежно від об'єкта управління.

Можливість впровадження методів контролю фінансової стійкості підприємства визначається наявністю інструментів управління. Інструмент

управління — це своєрідний засіб чи важіль суб'єкта впливу на об'єкт, за допомогою якого забезпечується вирішення завдання в контексті поточної реальної ситуації, ресурсних та інших обмежень. Кожен метод управління має свої інструменти. Отже, найважливішим інструментом управління основними фондами підприємства є норми амортизації. Вид і розмір цін, форми безготівкового відшкодування, процентні ставки за укладеними кредитними договорами, облікові ставки тощо. [8]

Методи та важелі фінансового управління використовуються в рамках чинного законодавства, комплексу нормативних актів, що регулюють різні аспекти підприємницької діяльності, фінансові відносини підприємств з бюджетною системою, фінансово-кредитними організаціями та іншими контрагентами.

Крім того, важливу роль в організації ефективного управління фінансовою стійкістю компанії відіграє інформаційне забезпечення. Це пояснюється тим, що процес управління вимагає розробки та впровадження оперативних рішень, які відповідають існуючим економічним реаліям, тобто вибору з безлічі альтернатив. При виборі найбільш розумного рішення, крім кваліфікації керівників, особливе значення набуває своєчасна та достовірна інформація про фактори внутрішнього та зовнішнього середовища компанії. Інформаційний носій містить цілий спектр прогнозної, поточної та оперативної інформації про операційну, фінансову та інвестиційну діяльність компанії в умовах зовнішнього середовища, що постійно змінюється [8].

Таким чином, механізм управління відіграє важливу роль у системі управління фінансовою стабільністю підприємства, оскільки реалізує основні функції управління фінансовою стабільністю (вони також є функціями фінансового менеджменту): фінансове планування; організація; Мотивація; координація; Фінансовий контроль (включаючи фінансовий облік та фінансовий аналіз).

За допомогою реалізації першої функції визначається бажаний (плановий) рівень фінансової стійкості підприємства та плануються

найважливіші параметри її забезпечення (адміністративні об'єкти). У сучасних умовах нестабільного економічного середовища особливого значення набувають технології сценарного планування та бюджетування діяльності підприємств, стохастичні моделі параметрів і фінансових показників.

Організаційна функція забезпечує прийняття та реалізацію управлінських рішень у системі управління фінансовою стійкістю підприємства.

Він реалізується у формі формування адміністративних одиниць, яким надаються відповідні повноваження та відповідальність, встановлюються взаємовідносини між ними та забезпечуються адаптація організаційних структур (адміністративних одиниць) до мінливих умов діяльності компанії.

Функція мотивації пропонує систему стимулювання виконання рішень у сфері управління фінансовою стабільністю, формує систему заохочень або санкцій за дотримання чи невиконання визначених цільових фінансових нормативів, фінансових стандартів та цілей, запланованих у контексті. . підрозділи управління та підпорядковані їм працівники.

З реалізацією координаційної функції досягається координація функціонування всіх структурних елементів системи управління фінансовою стабільністю підприємства, а також підтримання та вдосконалення існуючих між ними зв'язків. Функція забезпечує регулярний і оперативний вплив підрозділів управління на підлеглий персонал, щоб гарантувати злагоджену роботу в процесі досягнення цілей і виконання завдань.

Контрольна функція забезпечує ефективний контроль за виконанням управлінських рішень, прийнятих у системі управління фінансовою стабільністю підприємства. Він полягає у формуванні систем внутрішнього контролю в компанії, розподілі контрольних завдань між керівниками, визначенні системи контрольованих показників (індикаторів фінансової стійкості) та своєчасному реагуванні на результати проведеного контролю.

Слід також зазначити, що для ефективної системи управління фінансовою стабільністю підприємства її створення та функціонування мають базуватися на основних принципах фінансового менеджменту.

Таким образом, в процессе исследования системы управления финансовой устойчивостью предприятия в контексте теории финансового менеджмента проведен критический анализ подходов к формированию системы управления финансовой устойчивостью предприятия, выявлены их методологические недостатки; предложено определение понятия «система управления финансовой устойчивостью предприятия»; изучены структурные элементы системы управления финансовой устойчивостью предприятия, определяющие, в том числе, методологическую основу ее эффективного формирования и функционирования.

2 Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства

2.1 Оцінка фінансового стану, як частина економічного аналізу компанії

З кожним роком збільшується участь виробництва послуг у структурі економіки розвинених країн світу. Дослідження проблеми оцінки фінансової стійкості відповідних обслуговуючих компаній є важливим аспектом розвитку галузі. Ринкові умови економіки та проблеми фінансового забезпечення діяльності обслуговуючих компаній вимагають зміни фінансово-економічної політики та кваліфікованої оцінки фінансової ситуації щодо функціонування СПД в умовах кризи та її подальшого розвитку економічного зростання.

Протягом останніх десятиліть сфера послуг (СП) стала важливим джерелом інновацій та економічного зростання. У країнах-членах Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) СП охоплює приблизно 3/4 загальної зайнятості та валового виробництва [3]. Оскільки СП є найбільшою галуззю економіки, необхідно, з одного боку, пояснити механізми переходу до постіндустріальної економіки, а з іншого — вивчити фактори, що призводять до структурних змін.

Ці стилізовані факти легко зрозуміти в американській економіці. У 1810 році на фермі Сполучених Штатів працювало близько 80 відсотків. Через двісті років ця частка становила вже 1,5%. Частка працівників у СП становила приблизно 10% від загальної кількості зайнятих у 1810 році та приблизно 80% у 2010 році (Національні рахунки – Аналіз основних агрегатів, 2019).

Оцінка фінансового стану є важливою частиною економічного аналізу компанії, без якої неможливо ефективно керувати економікою підприємства.

Недостатньо володіти історичною інформацією про фінансовий стан компанії, щоб дослідити фінансову стійкість ЄСВ. Оцінка базується на розрахункових значеннях фінансової стійкості, які можна отримати в основному шляхом їх моделювання.

Система розрахунку фінансової стійкості на основі математичних моделей із застосуванням сучасних інформаційних технологій, незважаючи на складність її створення, є потужним інструментом для вирішення вищезазначених проблем, що відповідає об'єктивній потребі подальшого розвитку основних теоретичних підходів та практичних можливостей забезпечення стійкості. . розвивається. фінансовий розвиток ЄСВ. Однак проблеми управління фінансовою стабільністю БНЦ, які мають важливу специфіку діяльності, не знайшли належного вирішення в роботі цих науковців. Тому розробка моделей оцінки фінансової стійкості BSC є актуальним науковим завданням, що визначає предмет дипломної роботи, її цілі та завдання.

Коефіцієнтний аналіз є одним із методологічних підходів до оцінки фінансового стану компаній. Основою аналізу фінансової ситуації за методом коефіцієнтів є розрахунок відносних показників, таких як співвідношення абсолютних показників активів і пасивів на балансі [5].

При аналізі основних фінансових показників слід порівнювати їх значення з контрольними та аналізувати їх динаміку за звітний період і протягом кількох років. Як довідник можна використовувати результати діяльності компанії за минулий рік, середні показники галузі та найбільш перспективні компанії (Afonso et al. 2018). Крім того, за теоретичною базою порівняння або результатом експертних оцінок можна визначити значення, що характеризує оптимальні або критичні (лімітові) значення показників з точки зору фінансової стійкості.

Існує багато досліджень, присвячених аналізу причин фінансового становища компаній[13]. Вони пропонують розрахувати певну кількість фінансових коефіцієнтів за певний період діяльності підприємства з подальшим порівнянням значень цих коефіцієнтів з аналогічними коефіцієнтами інших компаній або з критичними значеннями цих коефіцієнтів. Однак аналітичні методи, які пройшли мікроперевірку і доведену свою практичність, не завжди можуть бути корисними для аналізу підсумкової інформації.

Якщо досліднику достатньо знати, як змінилося фінансове становище компанії в результаті руху за певний період часу або порівняно з конкурентами, то в аналізі фінансового стану компаній виникає багато завдань на регіональному рівні складніша та ширша держава [9].

Для цього спочатку необхідно мати невелику комплексну кількість показників, які відображатимуть основні характеристики фінансового стану компанії та дозволять вчасно виявити зміни загальних тенденцій розвитку [19], а по-друге, розробити методологію визначення базових значень цих показників, яку можна використовувати для порівняння окремих груп компаній у поєднанні з певними критеріями (вид діяльності, регіон, власність тощо) [17].

Аналіз наукової літератури показує, що існують різні погляди на побудову системи фінансових коефіцієнтів, її структуру та типологію. Залежно від мети фінансового аналізу автори використовують різні підходи до групування та класифікації коефіцієнтів.

Фінансова стійкість відображає стабільне перевищення доходів над витратами, дозволяє вільно використовувати ресурси організації та завдяки їх ефективному використанню сприяє безперервному процесу виробництва та реалізації продукції [14].

Отже, фінансова стійкість є основним елементом загальної корпоративної стабільності і розглядається як стабільність фінансового становища, здатність виконувати зобов'язання перед кредиторами, бюджетом та власниками шляхом збалансування власних фінансово-кредитних ресурсів. При цьому розрізняють чотири види фінансової стійкості: внутрішню, зовнішню, «успадковану» та загальну.

Фінансова стійкість є найважливішою характеристикою господарсько-фінансової діяльності підприємства в умовах ринкової економіки. Коли компанія фінансово стабільна, вона має перевагу перед іншими компаніями з таким же профілем і такою ж привабливістю для інвестування, отримання кредиту, вибору постачальників та підбору кваліфікованого персоналу. Адже він не конфліктує з державою і суспільством, оскільки сплачує податки з

бюджету, відрахування з соціальних фондів і зарплати - робітникам і службовцям, дивіденди - акціонерам, а банки гарантують дефолт. позики та сплата відсотків за ними.

Чим більша стабільність компанії, тим вона більша, незалежно від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури, і тим менше ризик опинитися на межі банкрутства.

Метою дипломної роботи є розробка моделей оцінки фінансової стійкості обслуговуючого підприємства з метою об'єктивного аналізу його фінансового стану та прийняття ефективних управлінських рішень для забезпечення сталого розвитку.

Наукова новизна дослідження полягає у вирішенні нової важливої для економіки проблеми моделювання процесів оцінки фінансової стійкості обслуговуючих компаній, що призводить до підвищення їх загальної ефективності.

Оцінка фінансового стану є невід'ємною частиною економічного аналізу компанії, без якої неможливе раціональне управління підприємством.

Основними напрямками антикризового управління на рівні компанії є постійний моніторинг фінансово-економічного стану підприємства, розробка нових управлінських, фінансових і маркетингових стратегій, зниження постійних і змінних витрат, підвищення продуктивності праці і привабливості для запуску, збільшення коштів, і підвищити мотивацію співробітників.

Дослідженням концепції фінансової стійкості займалися багато вчених, але єдиної точки зору на вирішення цього поняття не існує, а дослідження фінансової стійкості за допомогою математичних моделей залишається відкритим.

2.2 Матеріали і методи управління фінансовою стійкістю підприємства

Щоб зрозуміти, які методи використовуються в статті, давайте спочатку розглянемо загальну методологію дослідження.

Для вирішення мети роботи використано такі методи дослідження: концептуально-категорійний аналіз – для вивчення поняття «фінансова стійкість обслуговуючого підприємства»; аналітичний метод: для теоретичного узагальнення наукових понять фінансового аналізу; Метод експертної оцінки; економіко-математичні методи – побудувати комплексний показник для оцінки фінансової стійкості обслуговуючого підприємства та визначити оптимальний спосіб зміни коефіцієнтів комплексного показника; Метод індукції та дедукції: при дослідженні теоретико-методологічних основ, заснованих на засадах економічної теорії, з одного боку, і концептуальних основ економіко-математичного моделювання, з іншого; Порівняльний метод: вивчити коефіцієнти впливу на фінансове становище підприємства та оцінити його важливість; метод економіко-математичного моделювання: для розробки моделей оцінки фінансової стійкості обслуговуючого підприємства; Методи випадкових величин і нечітких множин – для чисельного представлення коефіцієнта сезонності як лінгвістичної змінної та факторів, що впливають на регіональне розташування обслуговуючого підприємства.

Інформаційну базу досліджень складають матеріали науково-практичних конференцій, наукові роботи вчених, монографії, збірники, журнали національних та міжнародних організацій, Інтернет-ресурси, річні фінансові звіти компаній, а також розрахунки самого автора.

На нашу думку, необхідно більш детально зупинитися на модифікованій методології діаграми Шухарта.

Для дослідження стабільності та керованості коефіцієнтів впливу на фінансову стійкість підприємства пропонується використовувати контрольні діаграми Шухарта. Контрольні діаграми не вирішують проблем, які часто виникають зі статистичними процедурами.

Замість того, щоб шукати теоретичну модель даних, згенерованих для чітко визначеного явища, можна використовувати контрольну діаграму, щоб

вирішити, чи можна використовувати послідовність даних для прогнозування того, що станеться в майбутньому. Коли передбачення можливі та обґрунтовані, контрольні діаграми стають основою для цих прогнозів. Якщо пророцтво неможливе або невідповідне через неконтрольовані зміни, контрольні карти попереджають про цю нестабільність.

Шухарт запропонував розділити набір даних на підгрупи. Якщо в певний час проводиться кілька вимірювань, їх результати можна об'єднати та розглядати як єдиний набір даних [14].

Діаграма Шухарта вимагає, щоб дані процесу відбиралися приблизно через регулярні проміжки часу. Інтервали можна встановлювати за часом (наприклад, за годину) або за кількістю продуктів (кожна партія). Зазвичай кожна підгрупа складається з одного типу продукту або послуги з однаковими контрольованими показниками, і всі підгрупи мають однакову сферу дії. Для кожної підгрупи одна або кілька характеристик, таких як середнє арифметичне підгрупи \bar{X} і розмір підгрупи R або вибіркові стандартні відхилення.

Діаграма Шухарта являє собою графік значень знайдених характеристик підгруп у залежності від їх кількості. На графіку є центральна лінія, яка відповідає контрольному значенню функції. При оцінці того, чи перебуває процес у статистично контрольованому стані, орієнтиром зазвичай є середнє арифметичне даних, що розглядаються. Довгострокове значення характеристики, зазначене в специфікації, або її номінальна вартість на основі попередньої інформації про процес, або бажане цільове значення для характеристики продукту або послуги, слугує еталонним процесом. Діаграма Шухарта має дві контрольні межі (які визначаються статистично) по відношенню до центральної лінії (CL), які називають верхньою контрольною межею (UCL) і нижньою контрольною межею (LCL).

2.3 Результати дослідження методів управління

Належне функціонування компаній у нестабільній економічній ситуації можливе лише за умови подолання кризових явищ, які можуть виникнути на відповідній фазі їх розвитку. Це можна зробити шляхом своєчасного аналізу фінансової стійкості підприємства. Детальність процедурної сторони методології аналізу фінансової стійкості залежить від мети, завдань і різних факторів інформації, часу, методології, технічного та людського забезпечення. Однак слід зазначити, що результати проведених процедур формалізованого аналізу не повинні бути єдиним і безумовним критерієм прийняття рішення.

Моделювання оцінки фінансової стійкості компанії у сфері послуг є нудним процесом. Для моделювання оцінки фінансової стійкості компанії враховується декілька факторів впливу, які були описані в першому розділі роботи кандидата.

Модель оцінки фінансової стійкості SSE включає:

- Визначення ключових факторів, що впливають на фінансове становище;
- Визначення внутрішніх і зовнішніх факторів впливу;
- Встановити нормативні значення внутрішніх показників та оптимальний спосіб зміни цих показників;
- Визначення поточних значень внутрішніх показників обслуговуючого підприємства;
- Визначення факторів сезонності та розташування підприємства в сфері послуг;
- Оцінка коефіцієнта сезонності за допомогою лінгвістичних змінних та оцінка коефіцієнта розташування за допомогою стохастичних змінних.
- Дефазифікація значення коефіцієнта сезонності та визначення коефіцієнта розміщення, оцінка впливу зовнішніх факторів на фінансове становище обслуговуючого підприємства;
- Побудова матриці попарних порівнянь коефіцієнтів зовнішнього та внутрішнього впливу при оцінці фінансової стійкості підприємства сфери послуг для визначення пріоритетності коефіцієнтів;

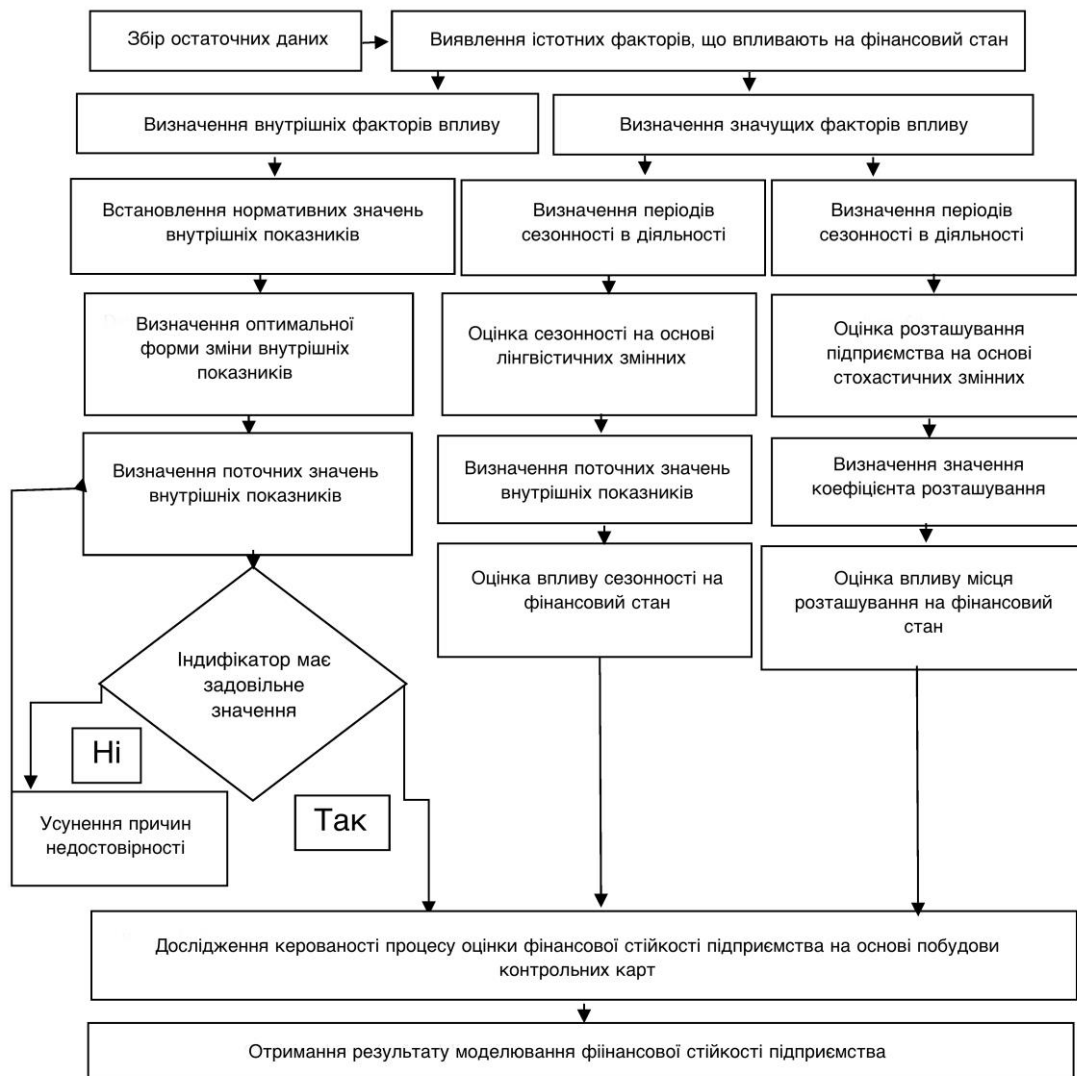
- Вивчити контрольованість процесу оцінки фінансової стабільності сервісної компанії шляхом створення контрольних діаграм Шухарта для кожного коефіцієнта;

- Побудова комплексної індикаторної моделі фінансової стійкості ГСП;

- Впровадження моделі оцінки фінансової стабільності за допомогою експертної системи;

- Отримати результати розслідування.

В результаті описаного вище процесу було розроблено алгоритм моделювання системи оцінки фінансової стійкості обслуговуючого

підприємства (рисунок 2.1).

Рисунок 2.1. Алгоритм моделювання системи оцінки фінансової стійкості обслуговуючого підприємства (авторське дослідження).

Для вивчення коефіцієнтів для оцінки фінансової стійкості сервісної компанії за допомогою діаграм Шухарта їх розрахунок проводиться в річному звіті компанії.

Для контрольних діаграм, які використовують кількісні дані, у вибірці надається нормальний (гаусівський) розподіл дисперсії, і відхилення від цього припущення вплинуть на продуктивність діаграм. Коефіцієнти для розрахунку контрольних меж показані за умови нормального розподілу. Оскільки більшість контрольних меж використовуються лише як емпіричний критерій при прийнятті рішень, рекомендується ігнорувати невеликі відхилення від норми. У будь-якому випадку, через центральну граничну теорему, вибіркові середні мають розподіл, який наближається до нормального розподілу зі збільшенням розміру вибірки, навіть якщо окремі спостереження не підкоряються нормальному закону. Це виправдовує припущення, що X-діаграми є нормальними навіть при розмірах вибірки лише 4 або 5 контрольних одиниць.

Діаграми кількісних даних можуть описувати дані процесу вибірки на основі дисперсії (однозначна мінливість) і середньої позиції (середнє значення процесу). Тому кількісні контрольні діаграми майже завжди використовуються та аналізуються парами: одна для центрального положення, а друга для дисперсії. У більшості випадків використовуються пари діаграм X і R. Показано таблиці 1 і 2, а також формули для контрольних меж і коефіцієнтів

Статистика	Значення за замовчуванням не встановлено		Встановлено значення за замовчуванням	
	CL	UCL LCL	CL	UCL LCL
\bar{X}	$\bar{\bar{X}}$	$\bar{\bar{X}} \pm A_2 \bar{P}$ or $\bar{\bar{X}} \pm A_3 \bar{c}$	$\bar{\bar{X}}_0$ or μ	X_0 або $P_A \delta_0$
P	\bar{P}	$d_3 \bar{P}, d_4 \bar{P}$	P_0 або $d_2 \delta_0$	$D_1, \delta_0, D_2 \delta_0$
c	\bar{c}	$B_3 \bar{c}, B_4 \bar{c}$	C_0 або $c_4 \delta_0$	$B_5, \delta_0, B_6 \delta_0$

для відповідних діаграм.

Таблиця 2.1. Формули контрольних меж для ділянок Шухарта з використанням кількісних даних (авторське дослідження).

Примітка: X - значення вимірюваного атрибута якості (індивідуальні значення записуються як: X_1X_2, X_3, \dots ; \bar{X} - середнє значення підгрупи; R - розмір підгрупи; різниця між найбільшими і найменші значення в підгрупі; \bar{R} - середнє значення R для всіх підгруп; s - стандартне відхилення вибірки (середній квадратний корінь); \bar{s} - середнє значення стандартних вибірок (середнє значення квадратних відхилень від підгрупи); δ - справжнє групове стандартне відхилення; A, B, C, D - коефіцієнти для розрахунку контрольних меж, CL - серединна лінія, UCL - верхня контрольна межа, LCL - нижня

№	Коефіцієнти для розрахунку контрольних меж											Коефіцієнти для розрахунку центральної лінії			
	A	A2	A3	B3	B4	B5	B6	D1	D2	D3	D4	C4	1/C4	d_2	$1/d_2$
2	2.121	1,880	2,659	0,000	3,267	0,000	2,606	0,000	3,686	0,000	3,267	0,7979	1,2533	1,128	0,8865
3	1,732	1,023	1,954	0,000	2,568	0,000	2,276	0,000	4,358	0,000	2,574	0,8862	1,1284	1,693	0,5907
4	1500	0,729	1,628	0,000	2,266	0,000	2,088	0,000	4,698	0,000	2,282	0,9213	1,0854	2,059	0,4857
5	1,342	0,577	1,427	0,000	2,089	0,000	1,964	0,000	4,918	0,000	2,114	0,9400	1,0638	2,326	0,4299
6	1,225	0,483	1,287	0,030	1,970	0,029	1,874	0,000	5,078	0,000	2,004	0,9515	1,0510	2,534	0,3946
7	1,134	0,419	1,182	0,118	1,882	0,113	1,806	0,204	5,204	0,076	1,924	0,9594	1,0423	2,704	0,3698
8	1,061	0,373	1,099	0,185	1,815	0,179	1,751	0,388	5,306	0,136	1,864	0,9650	1,0363	2,847	0,3512
9	1000	0,337	1,032	0,239	1,761	0,232	1,707	0,547	5,393	0,184	1,816	0,9693	1,0317	2,970	0,3367
10	0,949	0,308	0,975	0,284	1,716	0,276	1,669	0,687	5,469	0,223	1,777	0,9727	1,0281	3,078	0,3249
11	0,905	0,285	0,927	0,321	1,679	0,313	1,637	0,811	5,535	0,256	1,744	0,9754	1,0252	3,173	0,3152
12	0,866	0,266	0,886	0,354	1,646	0,346	1,610	0,922	5,594	0,283	1,717	0,9776	1,0229	3,258	0,3069
13	0832	0,249	0,850	0,382	1,618	0,374	1,585	1,025	5,647	0,307	1,693	0,9794	1,0210	3,336	0,2998
14	0802	0,235	0,817	0,406	1,594	0,399	1,563	1,118	5,696	0,328	1,672	0,9810	1,0194	3,407	0,2935
15	0,775	0,223	0,789	0,428	1,572	0,421	1,544	1,203	5,741	0,347	1,653	0,9823	1,0180	3,472	0,2880
16	0,750	0,212	0,763	0,448	1,552	0,440	1,526	1,282	5,782	0,363	1,637	0,9835	1,0168	3,532	0,2831

контрольна межа.

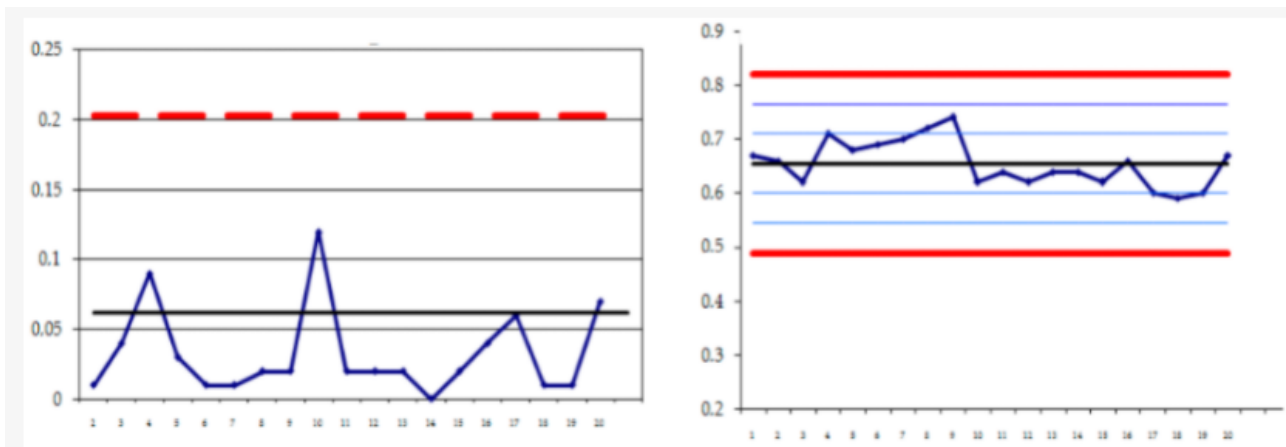
Таблиця 2.2 Коефіцієнти для розрахунку ліній контрольної діаграми (авторське дослідження).

У таблиці 2.2 наведені коефіцієнти для розрахунку контрольних ліній діаграми Шухарта.

Метою системи управління процесом є отримання статистичного сигналу про наявність особливих (невипадкових) причин відхилень. Систематичне усунення специфічних причин надмірної мінливості переводить процес у стан статистичного контролю. Якщо процес знаходиться в

статистично контрольованому стані, якість продукції можна передбачити і процес відповідає вимогам нормативної бази.

Можливості процесу визначаються загальною мінливістю (обсягом процесу) через загальні причини, тобто мінімальна мінливість, яка залишається після усунення всіх невикладкових причин. Можливості процесу представлені індикаторами процесу в статистично контрольованому стані. Спочатку процес доводять до цього стану, а потім визначають його можливості. Отже, починати виявлення можливостей процесу необхідно після того, як за допомогою діаграм X і R будуть розв'язані проблеми управління, тобто визначені, проаналізовані, виправлені конкретні причини та усунені їх повторюваність і причини. Поточні контрольні картки показують, що процес запущений щонайменше для 25 підгруп, які перебувають у стані статистичного контролю. Потім зміна результатів процесу порівнюється зі специфікаціями, щоб підтвердити, що ці вимоги можуть бути надійно задоволені. Критерії конкретних причин для діаграм Шухарта наведені на рисунках 2, 3 і 4. Діаграми Шухарта

розраховуються в Microsoft Excel.

Рисунок 2.2 Контрольні діаграми Шухарта для індексу основних засобів (авторське дослідження).

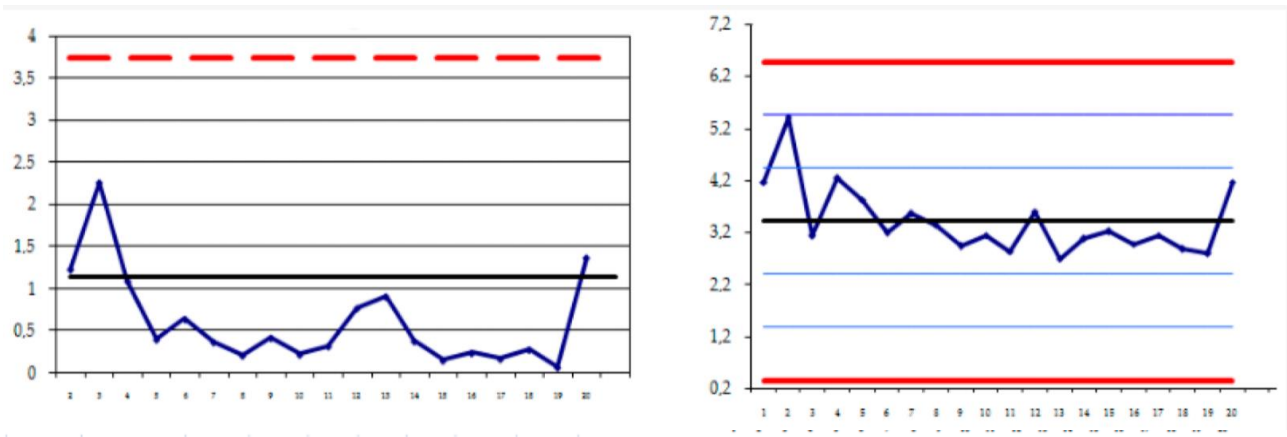

Рисунок 2.3 Контрольні схеми Шухарта для індексу автономії (авторське дослідження).

Рисунок 2.4 Контрольні схеми Шухарта для сезонного співвідношення (авторське дослідження).

Як видно на рисунку 2.3, вплив сезонної діяльності на фінансовий стан підприємства обслуговування дуже великий. У «високий сезон» чистий прибуток зростає, а це означає, що фінансове становище підприємства знаходиться на стадії зростання, що певною мірою вимагає можливого збільшення трудових ресурсів, додаткової сировини, а також підвищує привабливість інвестицій. Найнижчі доходи – з грудня по лютий, «низький сезон», що свідчить про погіршення матеріального становища. Цей період спонукає керівництво скорочувати людські ресурси, прагнути збуту готельних продуктів і послуг і знаходити шляхи підвищення інвестиційної привабливості.

Прикладом вирішення проблеми сезонності є розширена система договорів з компаніями, які постачають готель діловими мандрівниками.

Розглянемо деякі заходи щодо зниження індексу сезонності сервісної компанії:

Надання різних видів послуг, попит на які коливається поза фазою (сезонний спад або зростання). Наприклад, орієнтуватися на відпочиваючих у високий сезон і ділових мандрівників у низький сезон;

сезонна цінова політика: використання прогресивних цін на основі очікуваного споживчого попиту на ту чи іншу готельну послугу, а також його здатність реагувати на такі зміни;

широке використання ЗМІ для формування попиту на послуги та залучення клієнтів шляхом інформування їх про характеристики та якість пропонованих послуг;

використання передових форм підтримки клієнтів для створення конкурентних переваг компанії на ринку;

широке вдосконалення надання послуг для виведення компанії на конкурентний ринок;

Створення постійної клієнтської бази та системи знижок для них;

Створення спеціальних пакетних пропозицій поза сезоном, наприклад, три ночі за ціною двох;

Реєстрація в системах бронювання та використання договорів з корпоративними клієнтами.

Наприклад, ми аналізуємо послуги компанії та сегментуємо базу відвідувачів, створюємо профілі користувачів послуг, визначаємо їх схожу поведінку з точки зору частоти та типу запитуваних послуг, оцінюємо найбільш прибуткові та найменш прибуткові сегменти. Для аналізу та побудови карти Кохонена ми використовуємо дані компанії.

Немає.	Обслуговування	Опис послуги	Вартість послуги
1	Ресторан і бар	Готель пропонує своїм гостям скористатися послугами ресторану та бару, розташованих на території. Сучасний інтер'єр, авторська кухня, затишна атмосфера, приємна музика та професійне обслуговування — все це дасть гостям можливість отримати максимальний комфорт від відпочинку.	Ціна різна
2	Готель	У готелі є номери на будь-який смак і за різними цінами. У готелі є: апартаменти-дуплекс, сімейні апартаменти, апартаменти, люкс, напівлюкс, стандарт з додатковим місцем, стандарт з балконом, апартаменти економ-класу.	Від \$ 1000 до \$ 2400
3	Конференц-зал	Послугами готелю регулярно користуються організації з метою проведення на його території різноманітних корпоративних заходів: семінарів, тренінгів, переговорів, презентацій, зустрічей у малих групах.	300 доларів США /год
4	Спа зона	Спа-зона включає в себе оригінальну римську лазню, критий басейн з підігрівом і кімнату відпочинку. Максимальна кількість відвідувачів — 6 дорослих або 4 дорослих + 3 дітей.	800 доларів
5	Спортивний зал	Важлива частина інфраструктури готелю — тренажерний зал оснащений усім необхідним обладнанням.	50 \$ /год
6	Проживання з домашніми тваринами	В У готель допускається розміщення з домашніми тваринами дрібних порід вагою до 10 кг і зростом до 45 см.	300 доларів

Таблиця 2.3 Інформація про послуги готелю-ресторану «ГОТЕЛЬ-РЕСТОРАН ПРЕМІУМ КЛУБ»

Клієнти готелю-ресторану були сегментовані за підходом на основі алгоритму Кохонена, об'єкти згруповані за алгоритмом Кохонена, а інтерпретація карти Кохонена базувалася на економічному доході компанії за надані послуги. Результати ґрунтуються на діяльності компанії за один місяць.

На малюнку 2.5 показані карти Кохонена, отримані з таблиці 2.3, яка показує фінансовий дохід компанії за надані послуги. Результати на основі діяльності ГОТЕЛІВ І РЕСТОРАНУ PREMIUM CLUB за один місяць.

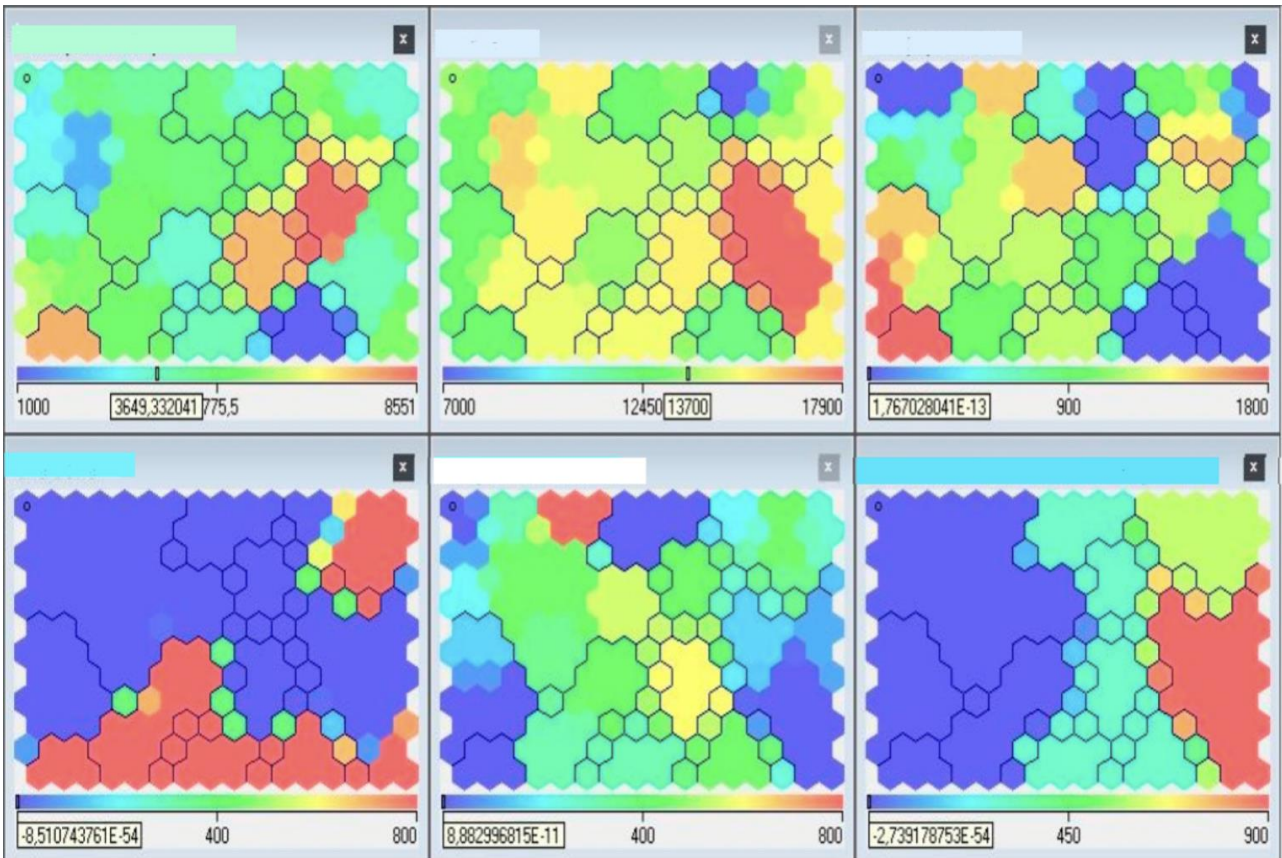

Рисунок 5. Характеристика фінансових доходів у вигляді двовимірних карт Кохонена.

Для оцінки фінансової стабільності використовується аналітичний підхід; тобто фактично розраховані показники фінансової стійкості порівнюються з екстремальними.

Як видно з попередніх цифр, готельний сервіс є беззаперечним лідером за фінансовими доходами для сервісної компанії, прибуток від цієї послуги в серпні 2021 року досяг \$431 350.

На другому місці ресторани та барні послуги, які приносять дохід 141 600 доларів на місяць.

Обслуговування кімнат для переговорів займає третє місце з доходом 25 800 доларів.

Четверте місце займає спа-зона з доходом 8000 доларів.

Зоосервіс з виручкою 7800 доларів займає п'яте місце.

Шосте місце займає обслуговування спортзалу з доходом 7550 доларів.

Результати опитування були проведені в серпні 2019 року, що також може вплинути на економічні доходи окремих послуг, оскільки деякі з них мають сезонний характер.

Структуру формують джерела фінансування, оборотність оборотних коштів, репутація підприємства тощо. Тому прийнятність значень коефіцієнтів, оцінку їх динаміки та напрямків зміни можна встановити лише для конкретного підприємства з урахуванням умов його діяльності.

Алгоритм базується на комплексному аналізі показників фінансової стійкості, які прогнозують майбутній рівень економічної стабільності підприємства. Побудований алгоритм надає інформацію про тип впливу та ступінь кореляції коефіцієнтів між собою, а також показник економічної стійкості. Надає рекомендації щодо впливу конкретних видів діяльності (особисті засоби, основні засоби, структура капіталу тощо) Компанії на його економічну стабільність.

2.4 Фактори впливу на фінансову стійкість

Проведено дослідження особливостей фінансової діяльності підприємства у сфері послуг і встановлено, що відмінною рисою цієї галузі є значна кількість якісних показників діяльності, які важко піддаються кількісній оцінці.

Визначити оптимальну систему показників для оцінки фінансової стійкості підприємства, порівняльну характеристику методів оцінки фінансового стану за допомогою абсолютних показників та оцінки фінансового стану за допомогою відносних показників, використовуючи різні дані про діяльність підприємства, що впливають на оцінку фінансового стану стабільність.[16]

З метою аналізу значної кількості факторів, що впливають на фінансову стійкість компаній сфери послуг, у результаті чого були наведені різноманітні

класифікації цих факторів, проведено дослідження факторів, що впливають на оцінку фінансової стійкості, та Класифікація факторів досліджена шляхом введення зовнішніх факторів, сезонності та регіонального положення компанії в сфері послуг.

Визначити важливість впливу зовнішніх факторів на фінансову стійкість готельного бізнесу, таких як сезонність та регіональне розташування, які ускладнені проблемами невизначеності та дискреційності, необхідними для розрахунку та оцінки фінансової стійкості готельного бізнесу. . компанії, було проведено журналістське дослідження. Для оцінки фінансового стану готельної компанії була використана візуальна інтерпретація нейронної мережі: самоорганізуюча модель карти Кохонена. Показано, що метод карти Кохонена дозволяє встановити певні об'єктивні межі структурних характеристик для кожної послуги, що надається готельним підприємством у певний період діяльності, уникаючи переходу до проблемних кластерів або забезпечуючи перехід до кращих.

Важливим інструментом забезпечення довгострокової фінансової стабільності підприємства є заходи та процедури управління ризиками, що впливають на його рівень. Організація ризик-менеджменту в компанії дозволяє одночасно вирішувати основні завдання вашої діяльності або створювати сприятливі умови, в тому числі: планувати очікувані прибутки та збитки, скорочувати непередбачені витрати, оптимізувати сплату податків, підвищити кредит платоспроможності. Кваліфікація інвестицій, зміцнення фінансової стійкості тощо. Вирішення цих завдань сприяє досягненню стратегічних фінансових цілей компанії.

Такий підхід обумовлений подвійною реакцією стратегічного менеджменту на зовнішні зміни: довгостроковою та оперативною водночас. Довгострокове реагування визначається у стратегічних планах, а оперативне реагування реалізується в режимі реального часу. У результаті корпоративна підсистема управління ризиками повинна забезпечувати контроль і управління ризиками в стратегічних, а також тактичних і оперативних рішеннях.

Заходи щодо оптимізації ризиків для фінансової стабільності компанії не повинні впливати на стабільність її фінансового середовища. Систему ризик-менеджменту зниження фінансової стійкості можна вважати ефективною лише в тому випадку, якщо витрати на її оптимізацію будуть меншими за очікувані збитки.

У сучасних економічних умовах, що характеризуються високим ступенем невизначеності, неможливо досягти стратегічних фінансових цілей компаній та забезпечити їх довгострокову фінансову стійкість без створення ефективної системи стратегічного управління фінансами, невід'ємною частиною якої є контроль. Механізм ризику зниження фінансової стабільності.

Податковий, інвестиційний, операційний ризики та ризики ліквідності є основними ризиками, які перешкоджають довгостроковому розвитку та призводять до втрати фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Побудова ефективної стратегічної системи управління фінансовою стабільністю, яка включає підсистему управління ризиками, підвищить фінансову стійкість компанії в умовах зростання конкуренції та невизначеності на національному та світовому ринках.[17]

Розглядаючи різні підходи до розрахунку оптимальної структури капіталу підприємства, слід мати на увазі, що вибір методології залежить від конкретних рамкових умов діяльності компанії та рішень, прийнятих керівництвом.

Залежно від мети мінімізації ризиків або капітальних витрат або максимізації прибутковості керівництво підприємства обирає відповідний підхід.

У процесі діяльності будь-яка компанія повинна не тільки підтримувати стабільність своєї позиції, а й збалансувати внутрішні компетенції з впливом зовнішнього середовища для досягнення нового якісного статусу, що дозволяє їй розвиватися.

Метою експертної системи є оцінка впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансову стійкість підприємства. Звичайно, компанія не може

впливати на більшість зовнішніх факторів, але, маючи інформацію про чисельну оцінку фінансової стійкості, вона може пристосуватися до її впливу та розробити ефективні стратегії вирішення потенційних фінансових проблем (Shim 2017).

Наявність або наявність підприємства з персоналом впливає на обсяги та ритмічність виробництва та реалізації продукції у випадку готельного господарства з реалізації послуг, ефективність використання основних засобів, собівартість продукції, грає. , послуги, прибуток, рентабельність і фінансове становище підприємства. Аналіз забезпеченості та захищеності підприємства трудовими ресурсами здійснюється в такому порядку: вивчення складу та структури трудового колективу; Розрахунок та вивчення показників вільного пересування працівників; Оцінка постачання працівників компанії; Пошук і розрахунок резервів підвищення ефективності та цілісності використання трудових ресурсів.

Пропозиція робочої сили підприємства — це відносний показник, який розраховується шляхом ділення фактичної чисельності працівників за категоріями та професією на плановий попит.

Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами повинен бути тісно пов'язаний з вивченням ступеня виконання плану (програми) соціального розвитку підприємства: забезпечення житлом працівників, забезпечення їх соціально-культурних потреб. . тощо

У ході аналізу необхідно виявити резерви, щоб за допомогою цих заходів зменшити потреби підприємства в кадрах. Розподіл і перерозподіл працівників — це розподіл персоналу, посад і робочих місць, що забезпечує виконання необхідних видів і обсягів робіт. Використання робітників передбачає визначення такої структури праці, яка дозволяє максимально використовувати можливості та індивідуальні особливості робітників.[15]

Тому дана експертна система є розрахунком коефіцієнтів впливу на фінансову стійкість. Система відображає вхідну та вихідну інформацію (дані, які ми маємо з річної фінансової звітності компанії, і, відповідно, показники,

які ми отримуємо в результаті аналізу). Описані вхідні показники та вихідна інформація, що використовується для вирішення фінансової стійкості: за результатами розрахунку коефіцієнтів та їх аналізу система створює матрицю парних зв'язків і передає дані для розрахунку інтегрального показника стабільності фінансової установи GSE.

3 Підвищення якості оцінки та управління фінансовою стійкістю на прикладі

«Федорченко Р.В.»

3.1 Авторозборка як об'єкт фінансового менеджменту.

Оцінку управління фінансовою стійкістю будемо здійснювати на прикладі ФОП «Федорченко Р. В.», що є найбільшою авторозборкою в м. Охтирка, і була заснована в 2008 році. Компанія спеціалізується на продажі оригінальних б / у запчастин для вантажних машин. Великий асортимент «рідних» автозапчастин за середньою ціною. Ви можете придбати навіть дуже рідку оригінальну деталь, яка вас не підведе і прослужить довгі роки. Можлива доставка товару кур'єрською службою «Нова Пошта», «Delivery» або «InTime » по всій території України. Уже через один-два дні посилка буде у місті замовника.

Для подальшого дослідження визначимо показники оцінки фінансової

Назва індикатора	Зміст індикатора
Коефіцієнт автономності	Відношення суми власних коштів до балансу. Чим більше значення коефіцієнта, тим менше залежність від зовнішніх джерел
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Характеризує частку позикового капіталу в загальному капіталі
Фінансовий важіль	Показує, скільки позикових коштів залучається на одну гривню, вкладену в активи власних коштів
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Характеризує ступінь мобільності використання власних коштів
Коефіцієнт фінансової залежності	Показник обернений до коефіцієнта автономності, показує суму загальної вартості майна на 1 долар власних коштів
Індекс фінансової стабільності	Характеризує співвідношення власних і позикових коштів
Коефіцієнт залучених джерел у необоротних активах	Показує частину необоротних активів, яка фінансується за рахунок довгострокових позикових коштів
Коефіцієнт довгострокових позик	Показує частку довгострокових кредитів, що використовуються для фінансування активів підприємства разом із власними коштами
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	Визначає частину довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел формування
Коефіцієнт поточних зобов'язань	Визначає частку поточних зобов'язань у загальній сумі джерел формування
Коефіцієнт власних коштів	Показує, яка частина оборотних активів фінансується власними оборотними активами
Коефіцієнт фінансового левериджу	Характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань
Коефіцієнт запасу оборотного капіталу	Характеризує рівень охоплення оборотними матеріальними активами
Коефіцієнт страхування бізнесу	Показує суму капіталу, зарезервованого компанією для кожного долара власності
Коефіцієнт страхування статутного капіталу	Показує суму капіталу, зарезервованого компанією на кожен долар статутного капіталу
Коефіцієнт страхування власного капіталу	Показує суму капіталу, зарезервованого компанією для кожного долара власного капіталу
Коефіцієнт оборотних засобів	Характеризує частку вільних оборотних активів підприємства
Співвідношення позикових і власних коштів	Характеризує структуру фінансових ресурсів підприємства. Розраховується як частка розподілу суми позикових коштів до суми власного капіталу. Максимально допустиме значення – 1

стійкості підприємства

Таблиця 3.1 Показники оцінки фінансової стійкості підприємства
3.2 Оцінка фінансової стійкості «Федорченко Р.В.» в рамках застосування авторської системи управління фінансовою стабільністю підприємства

Дослідження поточного стану компанії, представлені в підрозділі 3.1, демонструють актуальність використання авторської системи для управління фінансовою стабільністю компанії. У рамках реалізації цього завдання була проведена оцінка фінансової стійкості десяти найбільших компаній досліджуваної галузі.

Оцінка фінансової стійкості інших компаній здійснювалася за розробленою автором методикою з використанням комплексного показника та його оцінки.

Слід також зазначити, що оцінка показника фінансової стабільності, а отже, і комплексний показник фінансової стійкості досліджуваних компаній проводилась у двох варіантах із застосуванням єдиних та галузевих стандартів для різних показників фінансової стабільності. Йдеться про такі показники, як коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт фінансової незалежності та коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними джерелами. Стосовно цих показників доцільно використовувати значення за замовчуванням, які скориговані з урахуванням галузевих особливостей діяльності залізорудних підприємств. Ці характеристики включають, наприклад, тривалий робочий цикл; висока капіталомісткість; значні інвестиційні витрати на оновлення основних фондів і висока пов'язана з цим заборгованість тощо. Обґрунтування скоригованих значень стандартів базується на середньогалузевій статистиці [18; 21], а також результати кількох досліджень [20; 24].

Слід зазначити, що динаміка змін комплексного показника фінансової стійкості досліджуваних компаній не має чіткого вектора спрямованості. Для більшості компаній діапазон коливання значень інтегрального показника в середньому становить від 5 до 19 пунктів. Крім того, спостерігається загальна

тенденція до зниження фінансової стійкості компаній, очевидно, через такі фактори:

- а) несприятливі ринкові умови;
- б) значне збільшення вартості наданих ресурсів;

Підсумовуючи, з аналізу результатів, отриманих від оцінки фінансової стійкості цих компаній, слід зазначити, що, незважаючи на позитивну динаміку, багато з них перебувають у нестабільному стані, що проявляється у високій кореляції між цінності. Комплексний показник фінансової стабільності та нестабільності ринкових цін на за частини. Це підтверджує необхідність підвищення якості управління фінансовою стійкістю автоконфронтацій, що досягається, в тому числі, шляхом впровадження створеної автором системи управління фінансовою стабільністю підприємства. У підрозділі 3.3 наведено конкретні рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості компаній у контексті застосування цієї системи.

3.3 Формування комплексу рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості розборок на основі використання авторської системи управління фінансовою стійкістю підприємства.

Отримані результати оцінки фінансової стійкості підприємств, що саморуйнуються, свідчать про необхідність розробки ряду рекомендацій, спрямованих на підвищення їх фінансової стійкості та підтримання її на цільовому рівні в умовах постійного негативного впливу факторів зовнішнього середовища. Цей каталог рекомендацій розроблено в рамках застосування системи авторства для управління фінансовою стабільністю компанії. У рамках дипломної роботи ми проаналізуємо рекомендації для компаній з низькою фінансовою стійкістю.

Основною метою реалізації представлених рекомендацій є фінансова стабілізація підприємства (відновлення втраченої фінансової стійкості). Цієї

мети можна досягти шляхом реалізації чотирьох основних напрямків діяльності.

Зменшення поточного боргового навантаження компанії є першим і основним напрямком діяльності. При цьому, залежно від конкретного підприємства, його відносин з кредиторами, розміру боргу та ряду інших критеріїв, доцільно вжити таких заходів:

- Впровадити найкращий варіант перепланування боргу;
- перепланування боргу (на прийнятних для компанії умовах, звичайно);
- Пошук додаткових джерел фінансування для погашення часткової заборгованості (повернення боргу; застосування наступної програми оренди; продаж додаткових активів).

Крім того, необхідно виявити системні проблеми, які привели підприємство до стану низької фінансової стійкості, та спробувати їх вирішити. Виходячи з результатів аналізу сучасного стану автомобільної промисловості, можна сміливо стверджувати, що ці проблеми в кінцевому підсумку зводяться до трьох основних моментів: 1) наявність неефективної бізнес-моделі та бізнес-процесів компанії та неадекватної організаційної структура управління; 2) нездатність компанії швидко адаптуватися до зовнішніх потрясінь, що характеризують сучасний стан світового та російського ринку залізної руди; 3) неефективний склад і структура комплексу активів підприємства (його оборотні та довгострокові активи).

У першому випадку зручно оптимізувати бізнес-модель і бізнес-процеси металургійної компанії шляхом реінжинірингу бізнес-процесів, субпідрядних моделей і, в крайньому випадку, реструктуризації компанії. Автор рекомендує використовувати процедурний підхід до управління як фундаментальну методологічну основу перетворень, які необхідно здійснити. Процесно-орієнтована структура компанії характеризується існуванням міжфункціональних бізнес-процесів, якими керують керівники ("менеджери" процесів) і здійснюються процесними командами [7].

Таким чином, процесний підхід дає змогу найбільш ефективно реалізувати терміново необхідне зниження витрат для компаній із низькою фінансовою стійкістю, а також реорганізаційні зміни (включаючи переведення окремих бізнес-процесів на аутсорсинг).

Щодо другої системної проблеми, яка призводить до зниження фінансової стійкості компаній (нездатність швидко адаптуватися до зовнішніх ринкових потрясінь), то доцільно реалізувати наступні рекомендації:

а) Зменшення залежності від важливих традиційних сегментів ринку збуту продукції при виході на нові ринки;

б) Збільшення частки довгострокових стратегічних контрактів у портфелі продажів та диверсифікація обсягів продажів між спотовим ринком та контрактними цінами.

Має бути зрозуміло, що поточна ситуація на світовому ринку характеризується наявністю як спотових (спот), так і контрактних (контрактна референтна ціна) цін;

в) Підвищення адаптивності компанії за рахунок впровадження гнучких технологій фінансового планування, бюджетування за сценаріями на основі рівня цін на вироблену продукцію на світовому та російському ринках, стохастичне прогнозування грошових потоків касовий апарат;

г) Зниження витрат для забезпечення конкурентної цінової переваги без зниження заданої продуктивності (наприклад, шляхом впровадження управління витратами, орієнтованого на процес).

Для вирішення третьої системної проблеми, пов'язаної з неефективністю складу та структури основних і оборотних засобів підприємства, можливі наступні варіанти:

а) Впровадження виробничих площ і технологічних ліній, звільнених шляхом передачі частини бізнес-процесів на програму аутсорсингу;

б) оптимізація обсягу оборотних активів підприємства, також на основі моделі взаємозв'язку між рентабельністю інвестицій та поточною ліквідністю;

в) Оптимізація обсягу коштів; Поділитися; Декларації, також засновані на використанні економетричних моделей і комплексного нормування;

г) використання технологій кредитного менеджменту для досягнення та підтримки оптимального для підприємства рівня вимог.

Виконання наведених вище рекомендацій дозволить здійснювати автоматичні розрахунки в умовах поганої фінансової стабільності, щоб зменшити борговий тягар, відновити платоспроможність та загалом стабілізувати фінансове становище.

Підсумовуючи, запропоновані рекомендації є фундаментальними, але не вичерпними. При розробці програми заходів щодо стабілізації або підвищення фінансової стійкості конкретного підприємства необхідно враховувати його індивідуальні особливості та поточну фінансову ситуацію. Тому, якщо фінансова стабільність компанії знаходиться на межі між низькими та прийнятними ставками, рекомендується комбінований пакет заходів.

Висновки

У роботі запропоновано комплексне дослідження проблеми оцінки фінансової стійкості та впроваджено нові методологічні підходи до вирішення оцінки фінансової стійкості як нівелювання ризиків діяльності обслуговуючих компаній. Для дослідження стабільності та керованості процесу оцінки фінансової стійкості для кожного з коефіцієнтів визначено види контрольних діаграм. Вони мають значний вплив на оцінку фінансової стійкості обслуговуючого підприємства. Для кожного коефіцієнта інтегрального показника фінансової стійкості були підготовлені та проаналізовані контрольні діаграми з метою пошуку певних причин мінливості процесу оцінки фінансової стійкості. Для оцінки фінансової стійкості з урахуванням багатьох критеріїв було здійснено програмну реалізацію моделі оцінки фінансової стійкості підприємства сфери послуг у вигляді експертної системи, яка також розраховує коефіцієнти впливу на фінансову стійкість. . таких як формування та аналіз комплексного показника фінансової стабільності.

Для сегментації клієнтів використовувався метод карти Кохонена. Можна стверджувати, що за допомогою методу Кохонена Карта для будь-якої послуги, що надається підприємством, у певний період діяльності можна встановити деякі об'єктивні обмеження за структурними характеристиками, які перешкоджають переходу до проблемних кластерів чи переходу. може бути. Йдеться про показники фінансової структури, які відповідають встановленому рівню фінансової стійкості обслуговуючого підприємства. Таким чином, запропонований нейромережевий пристрій дозволяє не тільки визначити найбільш прибуткові види діяльності підприємства, але й оцінити фінансове становище кожного з його об'єктів дослідження.

У складній фінансово-економічній ситуації у світі, пов'язаній із зовнішніми проблемами та складною внутрішньою ситуацією, підприємства повинні вживати всіх можливих заходів для стабілізації власної фінансової

діяльності. Для цього рекомендується рекомендувати додаткові напрямки досліджень:

здійснювати постійний моніторинг та оперативний аналіз показників фінансового стану підприємства з урахуванням особливостей сфери послуг;

Покращена інформаційна підтримка форм аналізу та фінансової звітності, що покращує аналітичні навички та реалістичну оцінку майна готельного підприємства;

Дослідження впровадження нейромережевого аналізу перед аналізом фінансової стійкості сервісної компанії.

Перелік використаної літератури

- 1 Алексєєв, О. Л. Системний підхід як методологічна основа наукового пізнання / О. Л. Алексєєв, В. В. Коркунов // Спеціальна освіта. - 2002. - № 1. - С. 5-9.
- 2 Бавикіна, Є. М. Модифікація традиційної моделі аналізу фінансового стану організації в умовах економічної нестабільності / Є. М. Бавикіна, І. В. Баранова // Сибірська фінансова школа. - 2018. - № 3 (128). - С. 101-107
- 3 Васильченко, Г.В. Теоретичні аспекти дослідження поняття «управління фінансовою стійкістю» / Г.В. Васильченко // Економічний форум. 2012. № 2. С. 43–47.
- 4 Великий економічний словник/під ред. А. Н. Азріліяна. - М.: Інститут нової економіки, 1999. - 1244 с.
- 5 Гарасюк, О.А. Удосконалення поняття управління фінансовою стійкістю / О.А. Гарасюк, К.В. Богачевська // Економіка і регіон. 2012.№ 3 (34). – С. 228–232.
- 6 Гіляровська, Л. Т. Аналіз та оцінка фінансової стійкості комерційного підприємства / Л. Т. Гіляровська, А. А. Вехорева. - СПб. : Пітер, 2003. - 250 с.
- 7 Долгих, Ю. А. Зміна акцентів у сучасному менеджменті: від управління функціями до управління процесами / Ю. А. Долгих // Економічні, екологічні та соціальні проблеми гірничої промисловості Уралу: зб. наук. ст. - Єкатеринбург: УДГУ, 2007. - С. 131-136.
- 8 Долгих, Ю. А. Система управління фінансовою стійкістю промислового підприємства / Ю. А. Долгих // Економіка та менеджмент систем управління. - 2017. - № 4.4 (26). - С. 404-410.
- 9 Єлецьких, С.Я. Послідовність етапів процесу управління розвитком промислового підприємства з позицій забезпечення його фінансової стійкості / С.Я. Єлецьких // Науковий огляд. 2014. Т. 8, № 9. С. 41–57.

- 1 Жданов, В. Ю. Модель діагностики ризику банкрутства для
0 авіапідприємств з урахуванням економічних факторів зовнішнього середовища / В. Ю. Жданов, О. А. Афанасьєва // Вісник УрФУ. Сер.: Економіка та управління. - 2011. - № 6. - С. 126-138.
- 1 Ковальов, В. В. Фінансовий менеджмент. Теорія та практика / В. В.
1 Ковальов. - 3-тє вид., Перероб. і доп. - М.: Проспект, 2017. - 260 с.
- 1 Котлер, Ф. Основи маркетингу/Ф. Котлер. - М.: Вільямс, 2015. - 752 с.
2
- 1 Кравченко, М. Концептуальні основи управління фінансовою стійкістю
3 підприємства / М. Кравченко // Схід. 2011. № 4 (111). С. 39–43.
- 1 Линник, О.І. Антикризове управління на вітчизняних та закордонних
4 підприємствах: теорія, діагностика кризового стану, соціально-економічні аспекти
управління: монографія / О.І. Линник, Р.Ф. Смоловик,
І.А. Юр'єва. Харків : Підручник НТУ «ХП», 2013. 543 с.
- 1 Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість
5 підприємства в умовах фінансово-економічної кризи / Г.О. Партин // Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України. – 2010. - №10 - С.276-279.
- 1 ПАТ «Запоріжсталь»: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим
6 доступу: <https://www.zaporizhstal.com/ru/>.
- 1 Патута О. С. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства
7 / О. С. Патута, К. Є. Пришко // Економіка і суспільство. – 2016. – Вип. 2. – С. 323–327.
- 1 Середньогалузеві характеристики фінансової складової діяльності
8 підприємств: довідник оцінювача бізнесу / за ред. Л. А. Лейфер. - Н. Новгород: [Б.І.], 2017. - 213 с.
- 1 Сокольська Р.Б., Зелікман В.Д., Акімова Т.В. Фінансовий аналіз. Частина II.
9 Спеціальні методи фінансового аналізу. Навч. Посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 76 с.
- 2 Тевелева, О. В. Про нормативні значення коефіцієнта поточної ліквідності /
0 О. В. Тевелева // Аудит та фінансовий аналіз. – 2015. – № 6. – С. 255-259.
- 2 Фінанси, 2016: стат. зб. / - М., 2016. - 343 с.
1
- 2 Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник. / Ю.С. Цал-Цалко. – К.:
2 Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.

- 23 Чупров, С. В. Управління стійкістю виробничих систем в умовах інноваційної модернізації: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.05 / Чупров Сергій Віталійович. - Іркутськ, 2008. - 39 с.
- 24 Яркіна, Н. Н. Формування системи економічної діагностики металургійного підприємства як фактор забезпечення його економічної безпеки / Н. Н. Яркіна, А. Н. Вершиніна // Молодий вчений. - 2017. - №11(145). - С. 300-305.